LeerAfrikaans 123

Ouditiewe Persepsie
Luistervaardighede

Ouditiewe Persepsie

Ouditiewe Persepsie is vir die kind baie belangrik en as 'n leerder swak luistervaardighede het, kan dit die leerder se skoolwerk negatief beïnvloed.

Definisie

Ouditiewe Geheue:

Die vermoë om te herroep, dit wat gehoor of na geluister is.

- Ouditiewe Geheue is noodsaaklik vir die uitvoering van instruksies en ook om die inligting wat die onderwyser/ouer aan die leerder oordra, te onthou.

Ouditiewe Opeenvolging:

Die vermoë om klanke, woorde en getalle in die korrekte volgorde te herroep.

Ouditiewe Diskriminasie:

Die vermoë om die ooreenkomste en verskille tussen klanke en woorde waar te neem.

Ouditiewe Sluiting:

Die vermoë om 'n betekenisvolle woord of sin te worm, waarvan klanke of dele/lettergrepe uitgelaat is.

Ouditiewe Analise:

Die vermoë om woorde in lettergrepe en klanke te kan opbreek.

- Ouditiewe diskriminasie, analise en sluiting is uiters belangrik in die lees-en-spelproses.

Ouditiewe Sintese:

Die vermoë om klanke of lettergrepe te kan saamvoeg tot betekenisvolle woorde.

- **Wat is die verskil tussen ouditiewe persepsie en gehoor?**

Gehoor is die fisiese vermoë om geluide te hoor, bv. musiek, sang en mense wat gesels. Ouditiewe persepsie is die vermoë om te luister, te verstaan en te interpreteer wat gehoor word.

- Hoekom is dit belangrik dat Ouditiewe Persepsie (luistervaardighede) ontwikkel word?

- Ouditiewe persepsie help die leerder/s om te konsentreer.
- Dit help hulle om die verskil tussen klanke te hoor.
- Dit help hulle met die nuwe wiskundemetodes, bv. om al die inligting van 'n woordsom te onthou.
- Dit help leerder/s om die korrekte volgorde van klanke te onthou as hulle woorde spel.
- Dit help leerders om instruksies te onthou en met groter konsentrasie te luister.
- Saam met Visuele Persepsie is Ouditiewe Persepsie een van die belangrikste leermetodes.

Wie kan die program gebruik?

- Hierdie program kan deur die onderwyser gebruik word as 'n hulpmiddel of deur die ouer as 'n tuisprogram om die kind se luistervaardighede te stimuleer.
- Dit kan ook gebruik word deur ouer/s wat hulle kinders tuis onderrig.

Hoe om die program te gebruik?

- Spandeer ten minste 10 minute per dag aan die program.
- Hersien die vorige dag se werk voordat u met nuwe werk begin.
- Merk die voltooide aktiwiteite en gee meer aandag aan die aktiwiteite waarmee die leerder sukkel.
- Maak die program soveel pret as moontlik.
- Prys die leerder/s as hy/sy bes probeer, asook wanneer hy slaag.

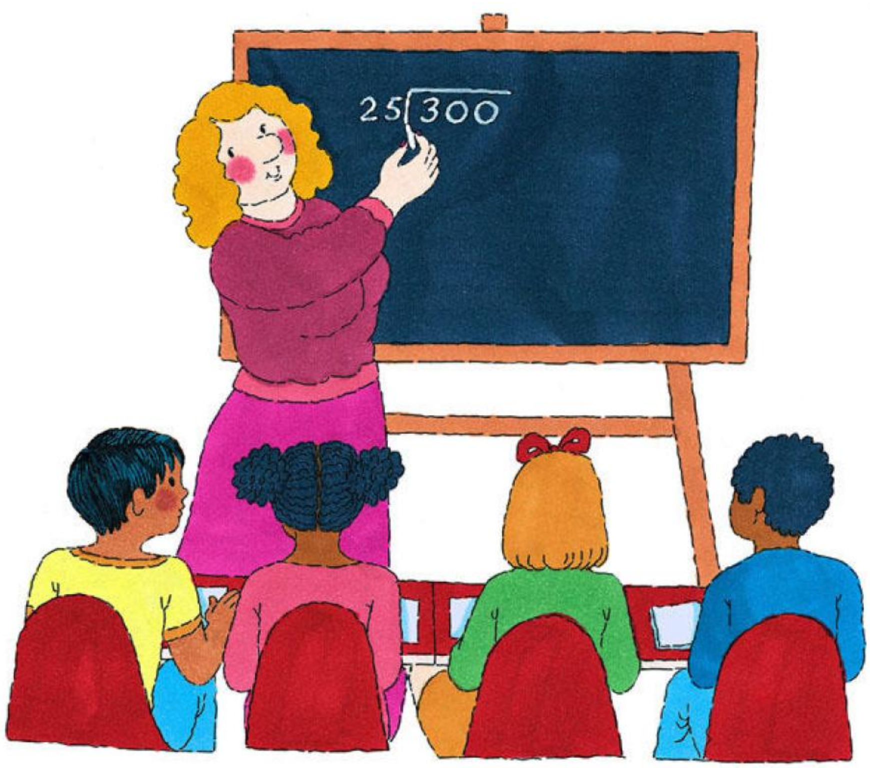

Ouditiewe geheue

(Gebruik Powerpoint Aanbieding hiervoor bl. 2-4.)

→ Die leerder maak sy oë toe en luister na die geluide. Die onderwyser speel elke geluid en leerder moet die geluide identifiseer.

- ‘n Hond wat blaf.
- ‘n Haan wat kraai.
- Voëltjies tjirp.
- ‘n Kat wat miaau.

→ Die leerder moet die geluide apart identifiseer en dan in die korrekte volgorde wat dit gehoor is. Verdander die volgorde ‘n paar keer.

HOU OOP VIR KNIP VAN
BLADSY!

→ Knip die kaartjies uit. Die leerder rangskik die kaartjies in die volgorde van wat dit gehoor is.

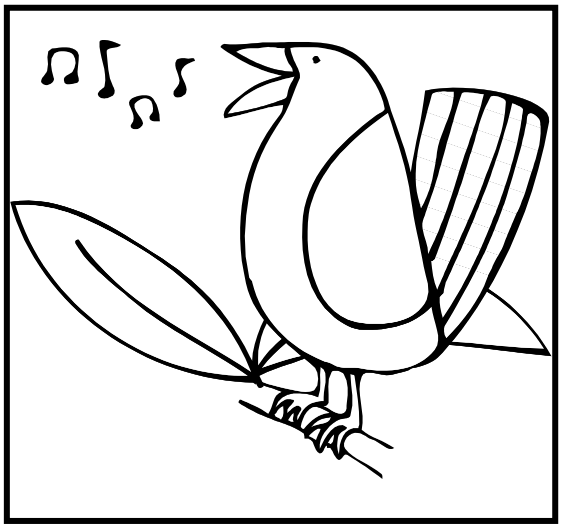

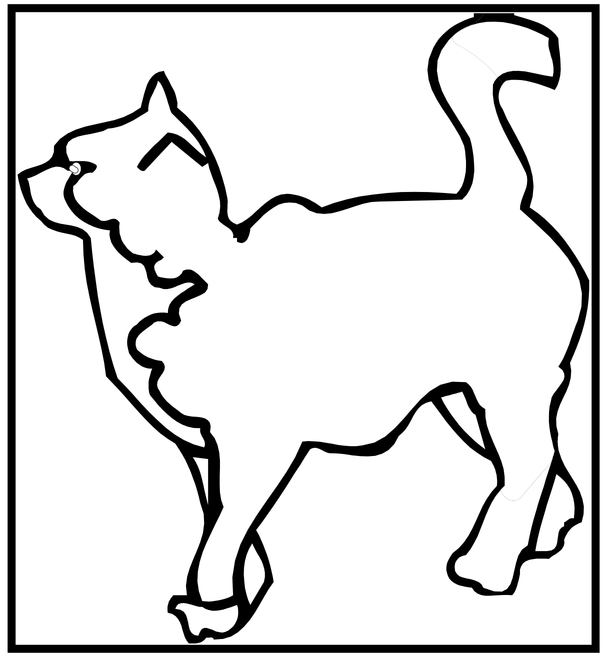

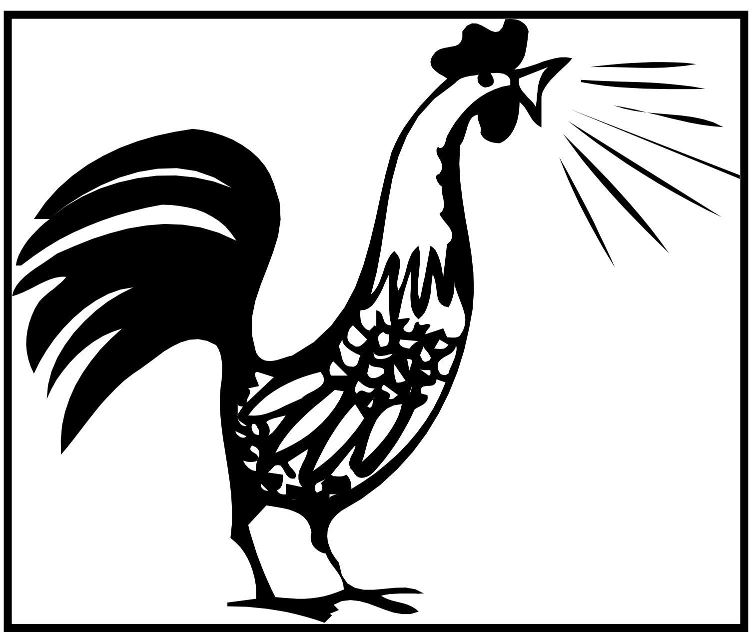

HOU OOP VIR KNIP VAN BLADSY!

Ouditiewe geheue

(Gebruik "Powerpoint Aanbieding" hiervoor bl. 5-7)

→ Die leerder maak sy oë toe en luister na die geluide. Die onderwyser speel elke geluid en leerder moet die geluide identifiseer.

- ''n Perd wat runnik.
- 'n Klokkie wat lui.
- Water wat drup.
- 'n Uil.

→ Die leerder moet die geluide apart identifiseer en dan in die korrekte volgorde wat dit gehoor is. Verdander die volgorde 'n paar keer.

HOU OOP VIR KNIP VAN BLADSY!

→ Knip die kaartjies uit. Die leerder rangskik die kaartjies in die volgorde van wat dit gehoor is.

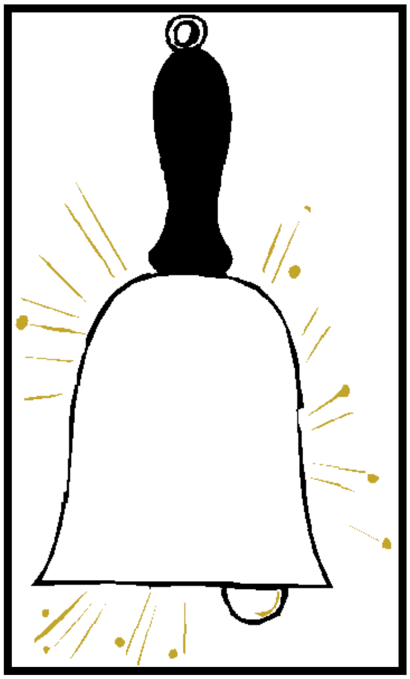

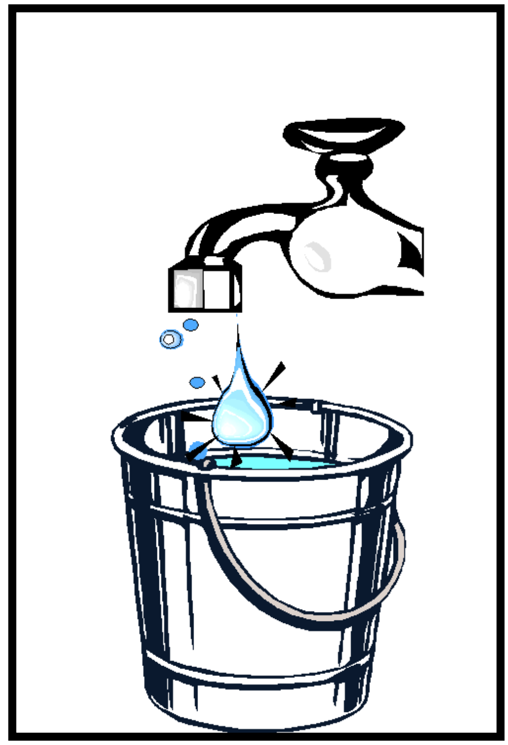

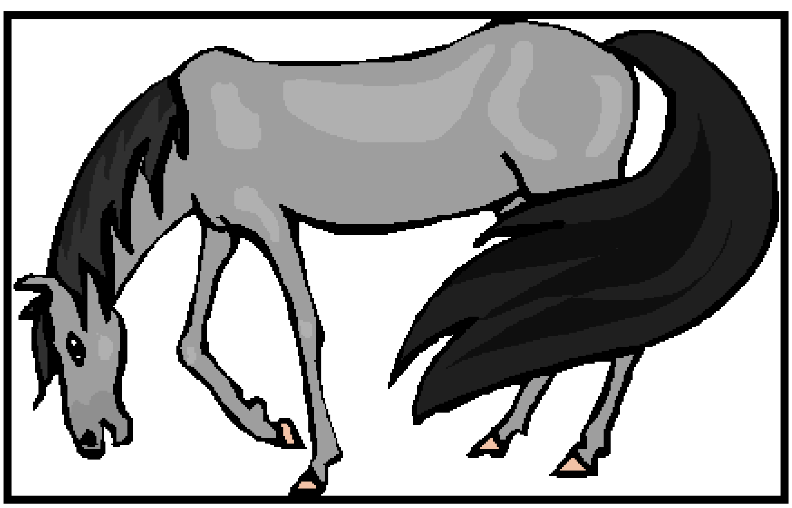

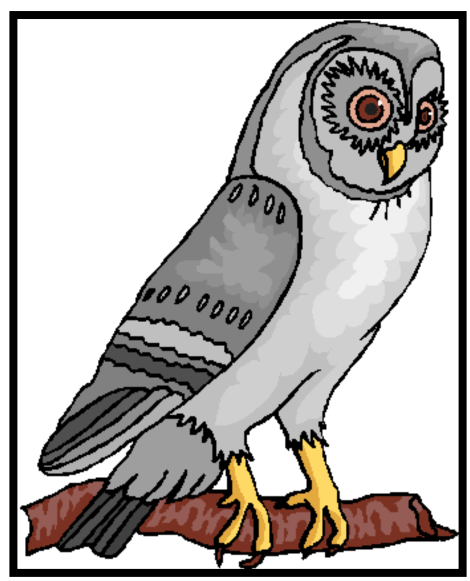

HOU OOP VIR KNIP VAN BLADSY!

Ouditiewe geheue

(Gebruik “Powerpoint Aanbieding” hiervoor bl. 8-10)

→ Die leerder maak sy oë toe en luister na die geluide. Die onderwyser speel elke geluid en leerder moet die geluide identifiseer.

- Bye wat zoem.
- ‘n Skaap wat blêr.
- Tap water in ‘n glas/houer.
- ‘n Hen wat kekkel.

→ Die leerder moet die geluide apart identifiseer en dan in die korrekte volgorde wat dit gehoor is. Verdander die volgorde ‘n paar keer.

HOU OOP VIR KNIP VAN
BLADSY!

→ Knip die kaartjies uit. Die leerder rangskik die kaartjies in die volgorde van wat dit gehoor is.

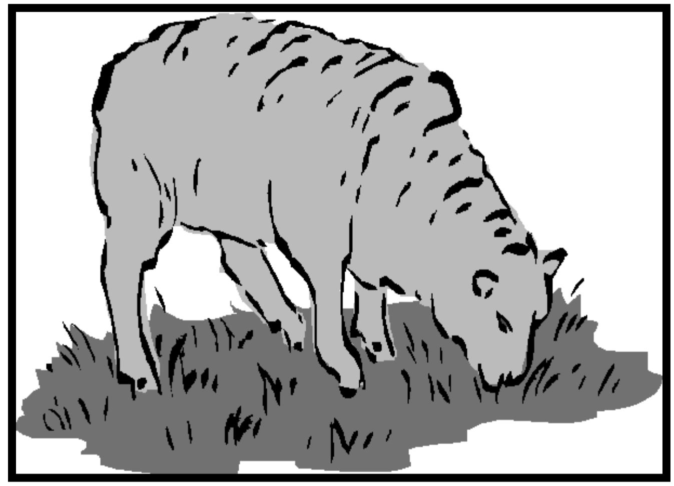

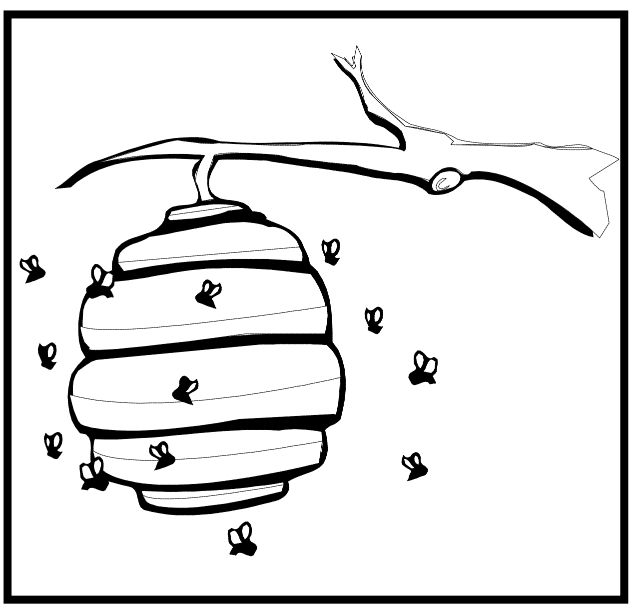

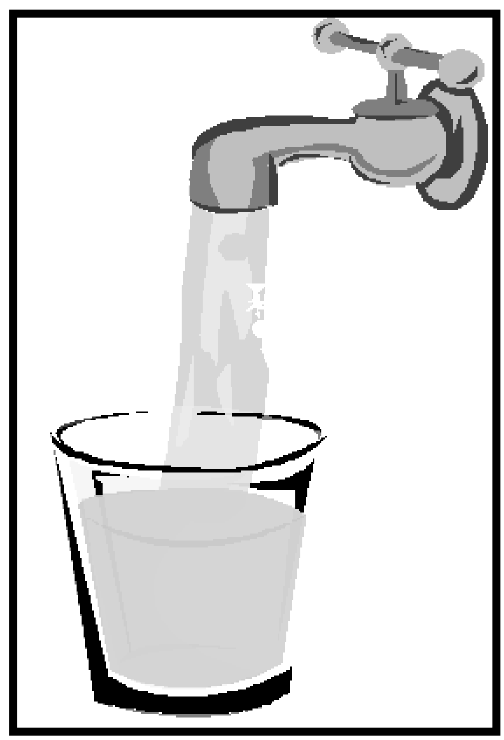

HOU OOP VIR KNIP VAN BLADSY!

Ouditiewe geheue

→ Die leerder/s herhaal rymwoorde, kategorïee (families), onverwante woorde, syfers in korrekte volgorde.

→ Begin met 2 woorde en stop as die leerders nie meer as 3 tot 4 kan herhaal nie. ('n Graad I leerder moet ten minste vier woorde korrek kan herhaal.)

Rymwoorde

mat	kat		
mat	kat	lat	
mat	kat	lat	rat
mot	rot		
mot	rot	kot	
mot	rot	kot	lot

mes	ses		
mes	ses	les	
mes	ses	les	res
kos	vos		
kos	vos	los	
kos	vos	los	mos

Kategorïee (families)

appel	Piesang		
appel	piesang	Lemoen	
appel	piesang	lemoen	narjtie
peer	perske		
peer	perske	druiwe	
peer	perske	druiwe	piesang

ma	pa		
ma	pa	ouma	
ma	pa	ouma	oupa
leeu	tier		
leeu	tier	kat	
leeu	tier	kat	luiperd

Onverwante woorde

kar	appel	beer	
vis	kat	son	
arm	jas	pop	
kas	koei	kerk	
kas	koei	son	man
boom	rok	vark	dak

tas	skool	rok	man	bak
pap	skoen	meisie	son	kar
rak	huis	mot	leeu	pap
mes	tafel	bord	meisie	skool
arm	jas	kook	mak	son
hond	jas	kloek	rok	mot

Syfers

9	5	6	
3	7	1	8
2	6	1	9
4	3	8	1
2	1	4	9
2	3	6	1

5	1	3	7	2
6	2	4	9	3
1	5	2	7	3
6	2	8	1	7
2	6	8	3	1
7	2	9	1	5

Ouditiewe geheue

→ Die onderwyser sê 'n paar woorde, herhaal die woorde, maar los een van die woorde weg. Die leerder moet dan sê watter woord of woorde weggelaat is.

man	hoed	**son**	
man	hoed	son word uitgelaat	

- **Doen dieselfde met die volgende rye.**
- **Los die onderstreepte woord uit.**

blom	huis	**rok**	
kat	**meisie**	rak	
pop	man	koor	

hond	raas	**jakkels**	brood	
boom	rok	vark	**loop**	
woon	**tuin**	tafel	hoed	kas
blom	kos	rak	motor	**appel**

Ouditiewe geheue

→ Luisterspeletjie: "Ons gaan winkel toe."

Die onderwyser sê wat sy by die winkel gaan koop en die leerders moet dit herhaal. Die leerders kan ook hulle eie items opnoem. Herhaal tot die leerders nie meer die aantal items kan herhaal nie.

Ek koop brood.
Ek koop brood en melk.
Ek koop brood , melk en eiers.
Ek koop brood, melk, eiers en suiker.
Ek koop brood, melk, eiers, suiker en appels.
Ek koop brood, melk, eiers, suiker, appels en 'n koerant.
Ek koop brood, melk, eiers, suiker, appels, 'n koerant en konfyt.
Ek koop brood, melk, eiers, suiker, appels, 'n koerant, konfyt en botter.

Ouditiewe geheue

- **Luister en doen**

Begin met een opdrag en vermeerder opdragte na drie of vier.

→ Raak aan jou hare.
→ Raak aan jou maag,
→ Klap jou hande l keer en staan op.
→ Klap jou hande en raak aan jou knieë.
→ Raak aan jou tone, raak aan jou ore en raak aan jou wange.

Gaan aan totdat leerders ten minste vier opdragte na mekaar kan uitvoer.

- **<u>Luister en doen.</u>**

→ Elke leerder kry een van die werkvelle op die volgende bladsy.

→ Gee die volgende opdragte:

- Kleur die grootste sirkel geel in.
- Kleur die kleinste sirkel blou in.
- Kleur die diamante rooi in.
- Kleur die vierkant groen in.
- Kleur die klein vierkant oranje in.
- Kleur die kleinste driehoek geel in.
- Teken 'n sirkel binne die groote reghoek.
- Kleur die klein reghoek rooi in.
- Teken 'n sterretjie in die boonste, linkerkantste hoek.

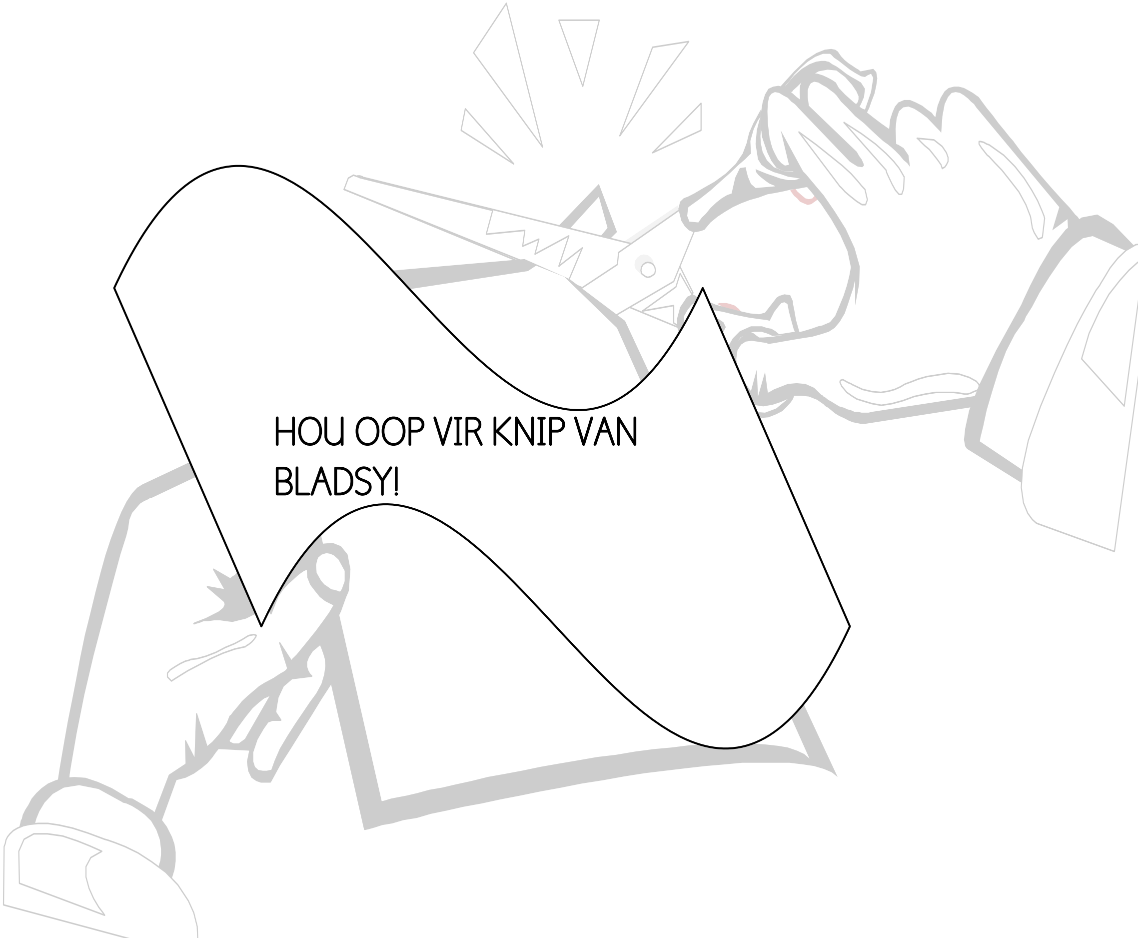
HOU OOP VIR KNIP VAN BLADSY!

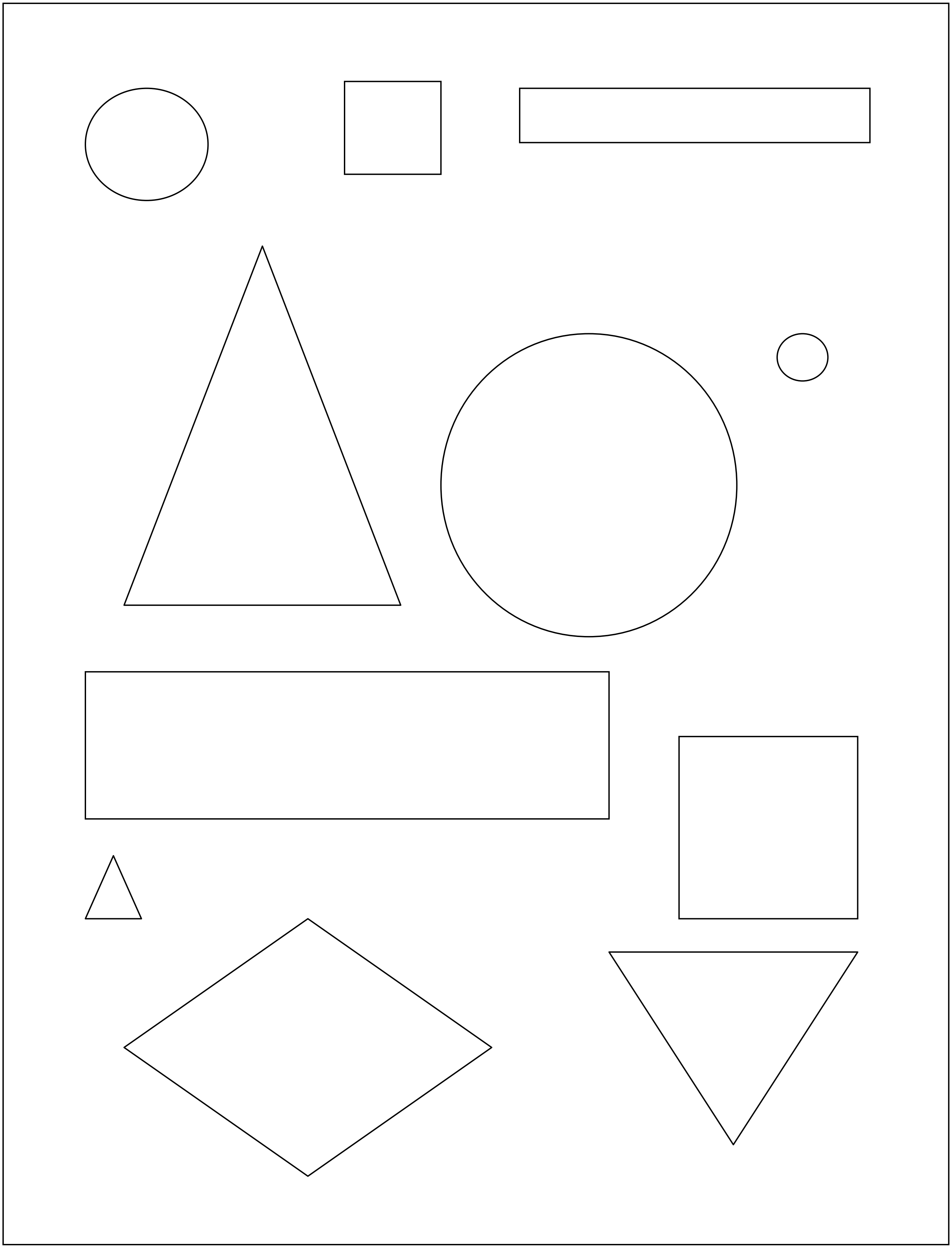

Ouditiewe Diskriminasie

Die onderwyser gee die volgende opdragte:

- Klap jou hande elke keer as jy 'n nommer twee hoor.

3	2	4	1	2	6	8	2	3	1

Herhaal met ander syfers.

- Klap jou hande elke keer as jy jn 'n "s" klankie hoor.

b	k	a	s	r	l	s	m	s	t

Herhaal met ander klanke.

- Ek gaan drie woorde sê, twee is dieselfde, maar een verskil. Sê die woord wat anders klink.

haan	rok	haan
boom	boom	saag
hond	tak	tak
raak	raak	toon
meisie	seun	meisie
koor	koor	haan
loop	mans	loop
boek	bok	boek

- Ek gaan nou twee woorde së. Jy moet sê of die woorde dieselfde of anders is:

park	vark
goud	goud
fout	sout
oud	oud
paar	raap
koes	woes
som	som
was	wal
mes	nes
maar	naar
mes	mes
nek	lek

- Luister na die volgende woorde. Begin hulle met dieselfde klank? Knik met jou kop "Ja" as die woorde met dieselfde klank begin of knik "Nee" as dit nie met dieselfde klank begin nie.

rooi	rok
pers	vers
tafel	tas
lamp	laai
loop	sing
kam	kar

dam	lam
pen	papier
boek	boom
blaar	blaas
gaar	gaas
kon	kas

- Klink die volgende woord dieselfde of klink hulle ander?

(Leerder wys duim op as dit dieselfde is of duim af as dit nie dieselfde is nie.)

les	lek
bees	reus
fees	fees
lees	kees
seun	seun
gou	gou
wag	was
dik	dak
rak	rak
sak	bak

- Watter woord begin nie met dieselfde klank as die ander nie.

vis	voet	weg
gaan	goed	gee
huis	haar	jaag
beer	bok	dok
kas	sak	kos
kat	kat	mat
sien	nies	seun
vies	kies	vinnig

- Kies die regte woord in die volgende sin.

Ek slaap in my bed/vet.

Ek skryf 'n brief/grief.

Jy moenie so raas/laas nie.

Ek borsel my hare/blare.

My hond het twee ore/vore.

Skakel die lig/lag aan.

Die kind is hout/stout.

Die kind/lint wil nie luister nie.

Ouditiewe Sluiting

- Die onderwyseres/ouer sê die volgende sinne en die leerder moet die woorde voltooi.

As dit warm is gaan ons ____wem.

Ons eet graag roomys by die ____ee.

Ek ___ees graag boek.

Ek speel met my maa__jie.

Ek pak my _oeke in my s_ooltas.

Ek het 'n oli_ant by die sirkus gesien.

Ek het ie_and by die deur hoo_ inkom.

Ek s_ryf mooi met die po__lood.

- Die onderwyser sê die woorde verkeerd en die leerder moet die woorde korrek uitspreek.

_epel	a_pel	_olke	po__ood	pie_ang
pa_ier	juff_ou	_arretjie	paar_ie	Ge__peel

- Ek gaan vir julle 'n storie vertel. Van die woorde in die storie klink verkeerd. Jy moet jou hand opsteek as jy 'n woord hoor wat verkeerd klink en dan die korrekte woord sê.

Eendag het Jan en sy __ssie in die __andpit ge_peel. Jan het met die _ooi em_ertjie gespeel en sy _ussie het met die b-ou emmertjie ge_peel. Jan het 'n —asteel gebou en sy —ssie het 'n pi-amiede ge_ou. Hulle het lek_er ge-peel. Ma-ma het hul_e ge_oep om koe-drank te ko_ d_ink.

- Ek gaan 'n paar woorde sê. Help my om die woorde korrek te sê. Óf ek gaan 'n deel van 'n woord sê en julle moet die hele woord vir my sê.

gor_yn (gordyn)	ven_ter (venster)
ba_ka_er (badkamer)	skoe_la_per (skoenlapper)
kro_odil (krokodil)	aa_tappel (aartappel)
mos_erd (mosterd)	han_oek (handdoek)
ta_el (tafel)	ku_sing (kussing)
wa_telmoen (Waatlemoen)	ysstryker (strykyster)
y_kas (yskas)	-eep (seep)
_pieël (spieël)	toi_et (toilet)

Ouditiewe Analise

- Luister na die woord en klap elke deel. Hoeveel dele het die woord.

son-sky n	boom-wor-tel	gras-perk	sak-doek
kle-re-kas	ta-fel-poot	tan-de-pas-ta	skool-boe-ke
ta-ma-tie	pie-sang-skil	rond-om-ta-lie	skoen-ve-ter
per-ske-pit	ver-skil	ver-skil-len-de	boon-tjie
bot-ter	grond-boon-tjie-bot-ter	o-li-fant	was-goed-man-djie
ver-de-dig	ver-be-ter	ak-ker	wak-ker
wak-ker-der	groot	gro-ter	mod-der
won-der-lik	lang-broek	won-der-werk	aan-me-kaar

- Watter woord is die langste. Klap die twee woorde en sê watter woord is die langste.

baadjie hoed	slaapklere sakdoek
Pantoffels skoene	Baadjie bloes
Waatlemoen perske	Olifant renoster
Trui langbroek	Skoenveters kortbroek
Rokkie pantoffels	Venster kantgordyn
Skoolboek sokkerballe	Tamatie sokkerballe

- Luister na die volgende woorde.   Sê met watter klank elke woord begin.

bank
rok
saag
mak
Rak
gom
wol
huis
bal
Tak
rook
vaak
winter
vol
Kaas
tuin
been
vinger
donkie

Emmer

ink

jakkels

maan

net

Os

perd

raas

tee

sop

Vuis

zebra

tafel

kook

boek

Wurm

gang

man

tand

vaak

water

- Herhaal die woorde, maar die keer moet die leerders sê met watter klank die woorde eindig.

- Die volgende lys woorde kan mee geoefen word vir luister na begin, middel en eindklanke

➢ bal		
➢ bas		
➢ dag		
➢ dak		
➢ dam		
➢ das		
➢ ham		
➢ hap		
➢ ja		
➢ jag		
➢ jas		
➢ kaf		

➢ kam		
➢ kap		
➢ kas		
➢ kat		
➢ laf		
➢ lag		
➢ lam		
➢ man		
➢ mak		
➢ mat		
➢ nag		
➢ nar		
➢ nat		
➢ pad		
➢ pak		
➢ pap		

➢ rak		
➢ ram		
➢ rat		
➢ sag		
➢ sak		
➢ sap		
➢ tak		
➢ tas		
➢ val		
➢ van		
➢ vas		
➢ was		
➢ wa		
➢ bel		
➢ dek		
➢ hef		

➢ heg		
➢ hen		
➢ ken		
➢ lek		
➢ lem		
➢ les		
➢ mes		
➢ nek		
➢ nes		
➢ net		
➢ pen		
➢ pet		
➢ red		
➢ reg		
➢ rek		
➢ ses		

➢ tel		
➢ veg		
➢ vel		
➢ vet		
➢ wed		
➢ wen		
➢ wes		
➢ bid		
➢ dik		
➢ gif		
➢ gil		
➢ gis		
➢ kis		
➢ lid		
➢ lig		
➢ lip		

➢ mik		
➢ mis		
➢ pik		
➢ pil		
➢ pit		
➢ rib		
➢ rif		
➢ sif		
➢ sin		
➢ sit		
➢ tik		
➢ vin		
➢ vis		
➢ wip		
➢ bok		
➢ bol		

➢ bos		
➢ bot		
➢ dof		
➢ dok		
➢ dop		
➢ gom		
➢ hof		
➢ hok		
➢ hop		
➢ kok		
➢ kom		
➢ lok		
➢ los		
➢ mos		
➢ mot		
➢ non		

➢ os		
➢ pof		
➢ pol		
➢ pop		
➢ pos		
➢ pot		
➢ rok		
➢ rot		
➢ sog		
➢ sok		
➢ som		
➢ son		
➢ sop		
➢ tol		
➢ top		
➢ tor		

➢ vol		
➢ vos		
➢ wol		
➢ kug		
➢ kus		
➢ rug		
➢ dun		
➢ nul		
➢ lus		
➢ rus		
➢ mus		
➢ hut		
➢ vul		
➢ juk		
➢ buk		
➢ put		

➢ bus		
➢ kul		
➢ bul		

- Luister mooi na die volgende opdragte.

Sê reënboog. Sê dit weer, maar moenie reën sê nie.	boog
Sê sitplek. Sê dit weer, maar moenie plek sê nie.	sit
Sê bourommel. Sê dit weer, maar moenie bou sê nie.	rommel
Sê tafelpoot. Sê dit weer, maar moenie poot sê nie.	tafel
Sê handskoen. Sê dit weer, maar moenie hand sê nie.	skoen
Sê wasmasjien. Sê dit weer, maar moenie masjien sê nie.	was
Sê meisieskool. Sê dit weer, maar moenie skool sê nie.	meisie
Sê moskonfyt. Sê dit weer, maar moenie mos sê nie.	konfyt

Sê koud. Sê dit weer, maar moenie die “k” sê nie.	oud
Sê mas. Sê dit weer, maar moenie die “m” sê nie.	as
Sê vrou. Sê dit weer, maar moenie die”v” sê nie.	rou
Sê skool. Sê dit weer, maar moenie die “k” sê nie.	sool
Sê skool. Sê dit weer, maar moenie die “s” sê nie.	kool
Sê skuur. Sê dit weer, maar moenie die “k” sê nie.	suur
Sê skuur. Sê dit weer, maar moenie die “sk” sê nie.	uur
Sê skeer. Sê dit weer, maar moenie die “k” sê nie.	seer

- Die ouer/onderwyser sê ‘n woord en die leerder moet dit herhaal. Vra dan die volgende vrae.

Skoolseun: Is die woord skool in skoolseun?	Ja
Potlood: Is die woord pot in potlood?	Ja
Kosblik: Is die woord kas in kosblik?	Nee
Handskoen: Is die woord soen in handskoen?	Nee
Skoenveter: Is die woord vetter in skoenveter?	Nee
Handdoek: Is die woord doek in handdoek?	Ja
Handdoek: Is die woord boek in handdoek?	Nee
Sneeuman: Is die woord maan in sneeuman?	Nee

- Hierdie is net ‘n paar voorbeelde, wat die ouer/onderwyser kan gebruik. Gebruik elke keer ander woorde as u die oefeninge doen.

- Watter woord pas nie?

(Leerder moet kan sê hoekom die woord nie pas nie.)

sak	rak	rok	roep	sak begin met "s" en nie "r" nie.
tas	tong	pas	toon	pas
dam	doring	donkie	boom	boom
vinger	vuil	ring	vurk	ring
man	maan	moeg	nat	nat
los	koor	kos	koek	los
bos	boor	blik	klik	k
nag	nes	fles	mes	nag: Al die ander woorde eindig met "es"

- Speletjie:

Ek sien met my kleine ogies iets wat met 'n "s" begin.

Die leerder gee dan verskillende items tot hulle die korrekte een sê.

✵ 'n Baie lekker speletjie om te speel in die motor.

- Kyk na die prentjie. Sê die woord hardop en omkring die letter waarmee die woord begin.

s m k	b k m	k m t
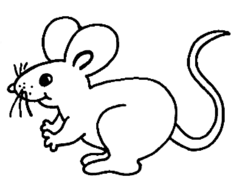	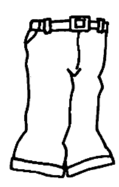	
v l n	k t r	r m n
	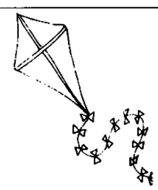	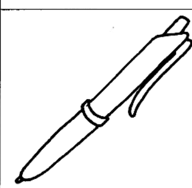
s l m	s t m	s g r
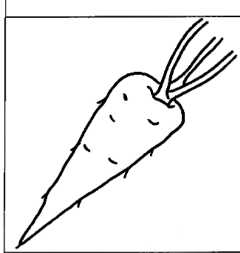	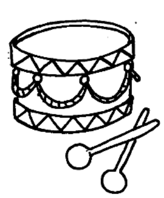	

- Kyk na die prentjies. Sê elke woord hardop. Waarmee begin die woorde en waarmee eindig die woorde. Kleur al die prentjies in wat met 'n "a" begin.

- Die onderwyser/ouer vertel die storie.
- Die leerder knip die prentjies uit en plak dit in volgorde.

- Kyk na die prentjies. Sê elke woord hardop. Waarmee begin die woord en waarmee eindig die woord. Kleur al die prentjies in wat met 'n "e" begin.